

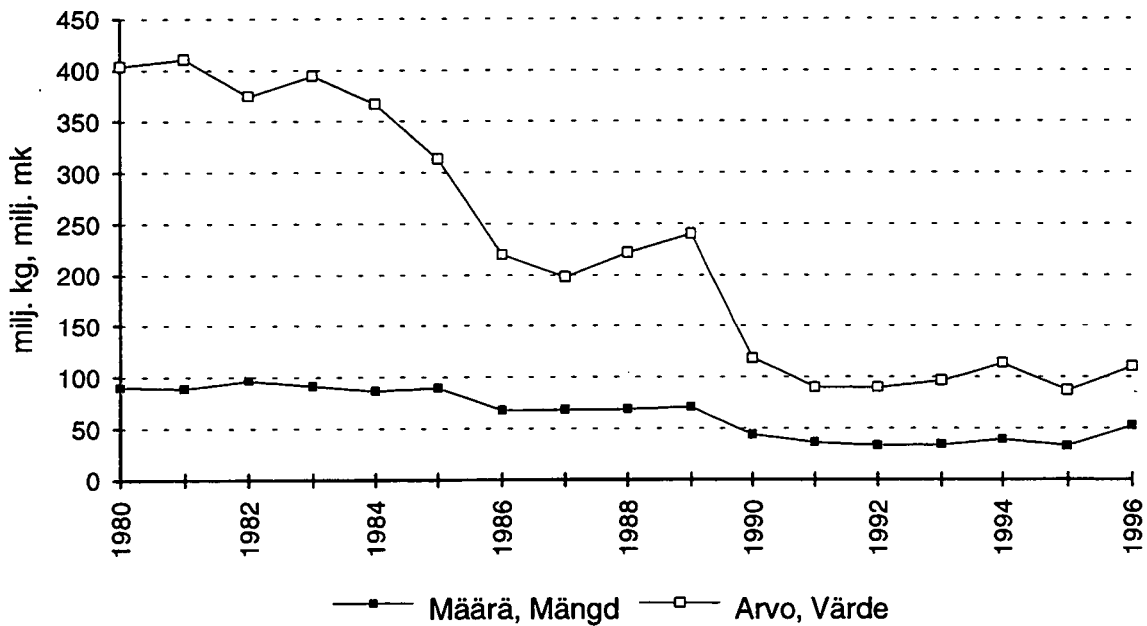

F12.2

Kalan ulkomaankauppa vuonna 1996

Utrikeshandeln med fisk år 1996

Kalajauhon tuonti vuosina 1980–1996
Importen av fiskmjöl år 1980–1996

Kalan ulkomaankauppa vuonna 1996

Kokonaistuonti

Kalan ja kalatuotteiden kokonaistuonnin määrä, 130 miljoonaa kiloa vuonna 1996, oli 24 miljoonaa kiloa (23 prosenttia) enemmän kuin vuonna 1995 (106 miljoonaa kiloa). Ihmisravinnoksi tuotiin noin 5 miljoonaa kiloa enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös rehukalan tuonti kasvoi jälleen, nyt 17 miljoonalla kilolla edelliseen vuoteen verrattuna (taulukko 1).

Vuoden 1996 kokonaistuonnin arvo oli 678 miljoonaa markkaa. Vuoden 1995 vastaava arvo oli 604 miljoonaa markkaa vuoden 1996 hintatasossa (taulukko 1). Kasvua vuodesta 1995 vuoteen 1996 oli siten 12 %.

Tuonti ihmisravinnoksi

Ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden määrä vuonna 1996 oli 35 miljoonaa kiloa, 5 miljoonaa kiloa enemmän kuin vuonna 1995 (30 miljoonaa kiloa). Vuosina 1990-1992 vastaava määrä oli 31 miljoonaa kiloa, vuonna 1993 32 miljoonaa kiloa ja vuonna 1994 ennätykselliset 43 miljoonaa kiloa.

Vuonna 1996 ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden arvo oli 506 miljoonaa markkaa, 36 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna (taulukko 2).

Elintarvikkeiden kokonaistuontiarvosta, noin 9 669 miljoonasta markasta ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden arvon osuus oli noin viisi prosenttia. Elintarvikkeiden kokonaistuontimäärästä, noin 1 825 miljoonasta kilosta, ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden määrän osuus oli sen sijaan vain noin kaksi prosenttia.

Ihmisravinnoksi tuotu kalakilo maksoi keskimäärin 14,54 markkaa, kun vastaavat hinnat vuoden 1996 hintatasossa vuosina 1994 ja 1995 olivat 14,28 markkaa ja 15,76 markkaa.

Kalavalmisteet ja -säilykkeet (CN-tullitariffinimike 16.04) pysyivät selvästi tärkeimpänä ryhmänä

ihmisravinnoksi tuotavasta kalasta ja kalavalmisteista. Niiden tuontiarvo, 195 miljoonaa markkaa, oli 38 prosenttia ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden kokonaistuontiarvosta. Tuontimäärän, 16,0 miljoonan kilon, vastaava osuus oli 46 prosenttia. Tämän ryhmän tuontikilo oli selvästi keskimääräistä tuontikiloa halvempaa, 12,17 markkaa kilo.

Toiseksi eniten Suomeen tuotiin tuoretta tai jäädytettyä kalaa: 6,0 miljoonaa kiloa, 90,8 miljoonan markan arvosta (taulukko 2), josta huomattava osa oli norjalaista lohta (taulukko 3). Tässä ryhmässä tuontikilo maksoi keskimäärin 15,06 markkaa.

Kolmanneksi eniten Suomeen tuotiin pakastefileitä, 5,4 miljoonaa kiloa, 78,2 miljoonan markan arvosta (taulukko 2). Pakastettujen kalafileiden tuonti oli huomattavasti vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Tärkeimmät säilykkeet ja valmisteet CN-nimikkeittäin on esitetty taulukossa 3.

Tärkeimmät tuontimaat

Norja oli ylivoimaisesti tärkein tuontimaa. Vuonna 1996 Norjasta tuotiin Suomeen kalaa ja kalatuotteita 59 miljoonaa kiloa, 292 miljoonan markan arvosta (taulukko 4). Tuontiarvo nousi edellisestä vuodesta 57 miljoonaa markkaa. Tämä tuontiarvo on peräti 43 prosenttia Suomeen tuodun kalan ja kalatuotteiden kokonaistuontiarvosta. Tärkeimmät kalatuotteet Norjasta olivat tuore merilohi, pakasteseitfileet, katkarapusäilykkeet ja -valmisteet sekä kalajätteen.

Toiseksi tärkeimmän tuontimaan Ruotsin tuontiarvo, 99 miljoonaa markkaa, oli 15 prosenttia Suomeen tuodun kalan ja kalatuotteiden kokonaistuontiarvosta. Ruotsista tuotiin kalavalmisteita- ja säilykkeitä (ryhmä 16.04), etenkin sillistä ja silakasta valmistettuja.

Ulkomaisen kalan ja kalatuotteiden tuonti henkeä kohti

Vuonna 1996 ihmisravinnoksi tuodun kalan ja kalatuotteiden määrä henkeä kohti oli 6,8 kiloa. Vuonna 1994 kalan tuonti oli ennätyselliset 8,4 kiloa henkeä kohti. Noin puolet siitä oli ulkomaisia kalavalmisteita ja -säilykkeitä kuten myös vuonna 1996. Vuonna 1995 ulkomaisen kalan tuonti laski 5,8 kiloon henkeä kohti. Kun esimerkiksi tonnikalaa ja muita makrillikalajoja tuotiin vuonna 1994 lähes kaksi kiloa henkeä kohti, vuonna 1995 vastaava luku oli vajaa yksi kilo. Vuonna 1996 vastaava luku oli yli yksi kilo.

Vuosina 1995 ja 1996 henkeä kohti tuotiin noin kolme kiloa ulkomaisia kalavalmisteita ja kalasäilykkeitä, kun vuonna 1994 vastaava luku oli ennätyselliset neljä kiloa.

Vienti

Ihmisravinnoksi viedyn kalan ja kalatuotteiden määrä vuonna 1996 oli 11,2 miljoonaa kiloa ja arvo 98 miljoonaa markkaa. Ihmisravinnoksi viedyn kalan ja kalatuotteiden arvo oli 2 miljoonaa markkaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Tärkeimmät vientituotteet olivat edelleen tuore ja savustettu kirjolohti, kirjolohen ja silakan mäti sekä tuore ja pakastettu silakka.

Tärkeimmät vientimaat olivat Japani, Venäjä ja Ruotsi (taulukko 5). Suomesta vietiin Japaniin mm. kirjolohta, kirjolohen ja silakan mätiä vähän yli miljoona kiloa vientikilon hinnan ollessa 38,7 markkaa. Venäjän vastaavat arvot olivat runsas yhdeksän miljoonaa kiloa ja 3,9 markkaa. Yli 80 prosenttia vientikaupasta suuntautui Venäjälle. Lähes kahdeksan miljoonaa kiloa Venäjälle viedystä kaikkiaan 9,3 miljoonasta kilosta kalaa oli pakastettua tai tuoretta silakkaa.

Vuoden 1996 aikana kirjolohen viennin määrä oli kahden edellisen vuoden tasolla eli 1,3 miljoonaa kiloa, mutta viennin arvo laski edellisestä vuodesta neljä miljoonaa markkaa ollen 30 miljoonaa markkaa. Eniten vietiin pakastettua kokonaista kirjolohta, 555 tonnia sekä pakastettua kirjolohifilettä 189 tonnia ja tuoretta kirjolohifilettä 229 tonnia.

Kirjolohen mätiä vietiin 445 tonnia. Mädin vientiarvo oli 29 miljoonaa markkaa. Myös silakan mätiä vietiin huomattava määrä, 98 tonnia. Mädin vientikilon arvo oli 38 mk.

Kun ihmisravinnoksi tuotu kalakilo maksoi vuonna 1996 14,5 markkaa, viennin vastaava luku oli 8,8

markkaa. Tästä voidaan vetää se johtopäätös, että Suomeen tuotu kala ja kalatuotteet ovat jalostetumpia kuin Suomesta viedyt kalatuotteet.

Laatuselvitys

Menetelmät ja määritelmät

Kalan ja kalatuotteiden ulkomaankauppatilasto perustuu tullihallituksen keräämiin vuoden 1996 ulkomaankauppalukuihin. Tullihallituksesta saadaan sekä kuukausittaiset että vuosittaiset tiedot tuonti- ja vientitiedoista. Tiedoista ilmenevät tuonin ja viennin alkuperämaat tai EU:n ja Eftan osuudet. Määräyksikkönä on kilo ja arvon yksikkönä 1 000 mk. Tässä tilastossa määrän tarkkuus on yksi tonni. Lisäksi ilmenee eri maista tuotujen ja vietyjen kalan ja kalatuotteiden keskilohinnat.

Kun tuonin ja viennin nimikkeiden 0302 - 0307, nimikkeestä 1504 kohta 15041010 sekä nimikkeiden 1604 ja 1605 sekä määrät ja arvot lasketaan yhteen, saadaan ihmisravintona käytetyn kalan ulkomaankauppa. Kalarehuksi lasketaan nimikkeet 05119110 ja 23011000. Lisäksi ihmisravintoon kuulumattomiksi mutta silti kalakauppaan kuuluviksi lasketaan määrät ja arvot nimikkeille 0301 sekä 1504109100, 1504109900, 15042010 ja 15042090. Tullitietojen pohjalta selvitetään mm. tärkeimmät tuonti- ja vientimaat sekä tärkeimmät tuonti- ja vientiartikkelit. Eri vuosien tuonti- ja vientiarvojen vertailussa käytetään elinkustannusindeksillä viimeisen vuoden tasolle muunnettua lukua.

Tuonti- ja vientiarvot ja -määrät

Tuontiarvot ovat CIF-arvoja ja vientiarvot ovat FOB-arvoja. CIF-arvo (cost, insurance and freight) tarkoittaa ulkomaankaupassa hintaa, joka sisältää tuotteen varsinaisen hinnan lisäksi vakuutuksen ja rahdin. FOB-arvo on lyhennys sanoista free on board, vapaasti aluksessa.

Tuonti- ja vientimäärät on laskettu tuotepainoina. Tuotepainolla tarkoitetaan kalaerän tai kalatuotteen painoa maahantuonti- tai maastavientihetkellä pakkausmateriaali pois lukien. Kalatuotteiksi on vakiintuneeseen tapaan luettu myös mäti sekä äyriäiset ja nilviäiset.

Jälleenvienti tarkoittaa tavaroita, jotka on jälleenvieetty ulkomaille samassa kunnossa ja samanlaisena

Jälleenvienti tarkoittaa tavaroita, jotka on jälleenvieytyä ulkomaille samassa kunnossa ja samanlaisena kuin ne olivat maahan tuotaessa. Jälleenvientimääriä ja -arvoja ei enää ole kahtena viimeisenä vuotena ulkomaankaupassa tilastoitu erikseen, vaan ne sisältyvät kokonaisvientilukuihin. Kalan ja kalatuotteiden vuoden 1993 jälleenvientiluvut olivat 4,5 miljoonaa markkaa ja 153 tonnia. Vuoden 1994 vastavat luvut olivat 8,8 miljoonaa markkaa ja 351 tonnia.

Palautustavara tarkoittaa sitä, että tavarat palautetaan samassa kunnossa kuin ne olivat maahan tuotaessa tai maasta viettäessä. Palautustavara ei sisälly tässä esitettyyn ulkomaankauppatilastoon. Sen määrä kalan ja kalatuotteiden osalta vuonna 1996 oli 71 tonnia ja arvo 0,7 miljoonaa markkaa.

Suomen kautta tapahtunut transito- eli kauttakuljetuskauppa ei sisälly tässä tilastossa esitettyihin lukuihin.

Sisäkauppa ja Intrastat-järjestelmä

Euroopan unionin tullikäytännössä siirryttiin vuoden 1993 alussa sisämarkkinoihin. Tämä merkitsi mm. sitä, että jäsenmaiden välisessä kaupassa liikkuvia yhteisötavaroita ei enää tulliselvitetä, vaan tavarat liikkuvat vapaasti yhteisön sisällä. Tulli-ilmoituksia ei siis enää anneta. Menetetyn tietolähteen tilalle kehitettiin kokonaan uusi tiedonkeruumenettely, Intrastat. Järjestelmässä tulli-ilmoituksen korvaa sisäkaupan Intrastat-tilastoilmoitus, jolla kerätään EU-sisäkaupan tilastotiedot sisäkauppaa käyville tiedonantovelvollisilta yrityksiltä ja yhteisöiltä.

Intrastat-järjestelmä on kytketty arvonlisäverojärjestelmään, josta saatavia yrityskohtaisia sisäkaupan kokonaisarvotietoja käytetään sekä tarkistetietona että tiedonantovelvollisten rekisterin ylläpitotietoina. Arvonlisäjärjestelmätietoja käytetään myös tiedonantovelvollisuudesta vapautettujen pienten yritysten sisäkaupan kokonaisarvotietojen keruuseen.

Suomessa EU-sisäkauppa kattaa noin 60 % maamme koko ulkoisesta tavarakaupasta (Terttu Tallgren, Tullihallitus, kirjeellinen tiedonanto). EU-jäsenyyden alkaessa sisäkaupassa oli arvokynnykset ylittäviä tuojia noin 6 000 ja viejiä noin 2 000.

Tiedonantovelvollisuus

Tiedonantovelvollisuuden yleinen arvokynnys sisäkaupassa oli vuonna 1995 650 000 mk ja vuosina

1996 ja 1997 550 000 mk. Tuonnissa on lisäksi käytössä suppea ilmoitus, jollaisen jättävät ne tuojat, joiden yhteisöhankeintojen vuosiarvo ylitti 300 000 mk, mutta jäi pienemmäksi kuin edellä mainitut arvokynnykset. Kaupassa kolmansien maiden kanssa kaikki kauppa ilman arvokynnyksiä ilmoitetaan tulli-ilmoituksella.

Jos laiminlyö tiedonantovelvollisuuden, voidaan enimmillään määrätä 15 000 markan virhemaksu. Tämä on kuitenkin harvinaista, sillä tiedonantovelvolliset lähes sataprosenttisesti tekevät tarvittavan ilmoituksen.

Vertailtavuus

Suomessa oli tullihallituksen käytössä 1960-luvulta vuoden 1987 loppuun asti CCCN-nimikkeistö (Combined Customs Code Nomenclature) eli tulliyhteistyöneuvoston nimikkeistö. Siinä oli vähän yli 5 000 kansallista alanimikettä. CCCN-nimikkeistössä oli neljän numeron tasolla 1 000 nimikettä, jotka olivat eri maitten välillä vertailukelpoisia

Vuoden 1988 alusta tullihallituksessa otettiin käyttöön HS-nimikkeistö (The Harmonized Commodity Description and Coding System). Tämä vaikeutti ulkomaankaupan vertailua aikaisempiin vuosiin. HS-nimikkeistössä oli yli 6 000 kansallista nimikettä, joista 5 000 nimikettä oli kansainvälisesti vertailukelpoisia kuusinumeroisella nimiketasolla.

Tulli käytti vuoteen 1994 asti HS-luokitusta. EU-jäsenyyden myötä vuonna 1995 tulli siirtyi aiempaa tarkempaan CN-nimikkeistöön (Combined Nomenclature). CN-nimikkeistö, jossa on 10 000 alanimikettä, pohjautuu HS-luokitukseen. Suomen kannalta merkittävin muutos on tavaranimikkeistön oleellinen laajeneminen siirryttäessä CN-nimikkeistön käyttöön. CN- ja HS-luokitukset ovat vertailukelpoisia kuusinumeroiseen luokitustasoon asti, mutta läheskään kaikkien kalalajien tuontia ja vientiä ei vielä kukaan ole mahdollista selvittää. Esimerkiksi sillin ja silakan tuontia ei CN-nimikkeistön perusteellakaan voida kokonaan selvittää.

Virheet

Tiedonantovelvollisuudesta sisäkaupassa vapautettujen pienten yritysten ulkomaankaupasta tehdään erittelemättömät, nimikkeettömät tuonti- ja vientitiedostot, joista toistaiseksi ei ole mahdollisuuksia selvittää kalan ja kalatuotteiden tuonti- tai vientikauppaa. Tästä johtuen sanotut arvot ovat jossakin määrin liian pieniä Suomen todelliseen ulkomaankauppaan nähden. Tiedonantovelvollisuudesta va-

pautetun ulkomaankaupan arvon osuus on suuruusluokaltaan yksi prosentti sisäkaupan kokonaisarvosta.

Kalan ulkomaankaupasta kolmansien maiden kanssa saatavat tiedot ovat edelleen yhtä täydelliset kuin

ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin, sillä kolmansien maiden kanssa käydyssä kaupassa ei ole tiedonantovelvollisuudesta vapautettuja.

Utrikeshandeln med fisk år 1996

Totalimporten

År 1996 importerades sammanlagt 130 miljoner kg fisk och fiskprodukter, vilket var 24 miljoner kg (23 %) mer än år 1995 (106 miljoner kg). Importen avsedd som människoföda var ca 5 miljoner kg större än året förut. Också importen av foderfisk ökade igen, nu med 17 miljoner kg, från föregående år (tabell 1).

År 1996 uppgick värdet av totalimporten till 678 miljoner mk. Motsvarande värde för år 1995 var 604 miljoner mk uttryckt i 1996 års prisnivå (tabell 1). Ökningen från år 1995 till år 1996 var därmed 12 %.

Import av varor avsedda som människoföda

Importen av fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda uppgick år 1996 till 35 miljoner kg, vilket är 5 miljoner kg mer än år 1995 (30 miljoner kg). Åren 1990 - 1992 var motsvarande mängd 31 miljoner kg, år 1993 var den 32 miljoner kg och år 1994 rekordstora 43 miljoner kg.

Värdet av den fisk och de fiskprodukter avsedda som människoföda som importerades år 1996 var 506 miljoner mk, 36 miljoner mk mera än året förut (tabell 2).

Av livsmedelsimportens sammanlagda värde, ca 9 669 miljoner mk, utgjorde värdet för fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda ungefär fem procent. Av den sammanlagda livsmedelsimportmängden, ca 1 825 miljoner kg, utgjorde mängden fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda däremot bara ca två procent.

Ett kg importfisk avsett som människoföda kostade i genomsnitt 14,54 mk, medan motsvarande priser i 1996 års prisnivå var 14,28 mk och 15,76 mk under 1994 och 1995.

Fiskprodukterna och fiskkonserverna (KN-varukod 16.04) utgjorde alltså den avgjort viktigaste importgruppen i kategorin fisk och fiskprodukter

avsedda som människoföda. Importvärdet för dem, 195 miljoner mk, utgjorde 38 % av det totala importvärdet för fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda. Motsvarande andel för importmängden, 16,0 miljoner kg, var 46 %. Ett importerat kg inom denna grupp var avgjort billigare än ett importerat kg i genomsnitt, 12,17 mk/kg.

Färsk eller kyld fisk kommer på andra plats i importstatistiken: 6,0 miljoner kg till ett värde av 90,8 miljoner mk (tabell 2). En betydande del av detta var norsk lax (tabell 3). I denna grupp kostade ett importerat kg i genomsnitt 15,06 mk.

På tredje plats i importstatistiken kommer djupfrysta fiskfiléer, 5,4 miljoner kg till ett värde av 78,2 miljoner mk (tabell 2). Importen av djupfrysta fiskfiléer var avsevärt mindre än året förut. De viktigaste slagen av fiskprodukter och fiskkonserver enligt KN-koderna framgår av tabell 3.

De viktigaste importländerna

Den överlägset största mängden fisk och fiskprodukter importerades till Finland från Norge. År 1996 importerades från Norge 59 miljoner kg fisk och fiskprodukter till ett värde av 292 miljoner mk (tabell 4). Importvärdet steg med 57 miljoner mk från föregående år. Detta importvärde utgör hela 43 % av det totala värdet för fisk och fiskprodukter som importeras till Finland. De viktigaste fiskprodukterna från Norge var färsk havslax, djupfrysta sejfiléer, räkkonserver och räkprodukter samt fiskmjöl och fiskrester.

Importvärdet för det näst viktigaste importlandet Sverige, 99 miljoner mk, utgjorde 15 procent av det sammanlagda värdet av fisk och fiskprodukter som importerades till Finland. Från Sverige importerades fiskprodukter och fiskkonserver (grupp 16.04), främst sådana som framställts utgående från sill och strömming.

Importen av utländsk fisk och utländska fiskprodukter per person

År 1996 var importen av fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda 6,8 kg per person. År 1994 var fiskimporten rekordstora 8,4 kg per person. Ungefär hälften av detta bestod av konsumtion av utländska fiskprodukter och fiskkonserver, liksom år 1996. År 1995 minskade importen av utländsk fisk till 5,8 kg per person. Medan importen av t.ex. tonfisk och andra makrillfiskar år 1994 var nästan två kg per person var den år 1995 knappt ett kg. År 1996 var motsvarande mängd över ett kg.

Under 1995 och 1996 importerades ca tre kilo utländska fiskprodukter och fiskkonserver per person, medan motsvarande tal år 1994 var rekordstora fyra kg.

Export

Exporten av fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda var 11,2 miljoner kg år 1996 och värdet 98 miljoner mk. Värdet av exporten av fisk och fiskprodukter avsedda som människoföda var 2 miljoner mk större än året förut. De viktigaste exportprodukterna var alltjämt färsk, men också rökt regnbåge, regnbågs- och strömmingsrom samt färsk och djupfryst strömming.

De viktigaste exportländerna var Japan, Ryssland och Sverige (tabell 5). Från Finland exporterades till Japan bl.a. regnbåge, regnbågs- och strömmingsrom; mängden var något över en miljon kg och exportpriset 38,7 mk/kg. Motsvarande tal för Ryssland var drygt nio miljoner kg och 3,9 mk/kg. Över 80 % av exporthandeln, 9,3 miljoner kg, riktade sig till Ryssland., varav nästan åtta miljoner kg bestod huvudsakligen av djupfryst men också färsk strömming.

År 1996 var den exporterade regnbågs mängden på samma nivå som under de två föregående åren, dvs. 1,3 miljoner kg, men exportens värde sjönk med fyra miljoner mk från året förut och utgjorde 30 miljoner mk. Mest regnbåge, 555 ton, exporterades i form av hel djupfryst fisk. Exporten av djupfrysta regnbågsfiléer utgjorde 189 ton och exporten av färsk hel regnbågsfilé 229 ton.

Exporten av regnbågsrom uppgick till 445 ton och exportvärdet till 29 miljoner mk. Också strömmingsrom exporterades i en ansenlig mängd, 98 ton. Värdet per exporterat kg rom var 38 mk.

Medan ett kg fisk som importerades år 1996 och var avsett som människoföda kostade 14,5 mk var motsvarande tal för exporten 8,8 mk. Av detta kan man dra slutsatsen att den fisk och de fiskprodukter som importerats till Finland är längre förädlade än de fiskprodukter som exporteras från Finland.

Kvalitetsutredning

Metoder och definitioner

Statistiken över utrikeshandeln med fisk och fiskprodukter baserar sig på utrikeshandelssiffror för år 1996 som tullstyrelsen insamlat. Tullstyrelsen står till tjänst med både månadsvisa och årliga uppgifter om importen och exporten i enlighet med KN-nomenklaturen (kombinerade nomenklaturen, på engelska: Combined nomenclature). Av uppgifterna framgår vilka länder importen och exporten gäller eller EU:s och Eftas andel. Mängdenheten är kg och värdeenhetsen 1 000 mk. I denna statistik är mängdnoggrannheten ett ton. Dessutom framgår medelpriserna per kg för fisk och fiskprodukter som importerats från och exporterats till olika länder.

När både mängderna och värdena för import och export i fråga om varukoderna 0302 - 0307, ur varukod 1504 undernummer 15041010 samt varukoderna 1604 och 1605 adderas ihop får man utrikeshandeln med fisk som använts som människoföda. Som fiskfoder räknas varukoderna 05119110 och 23011000. Dessutom räknas mängderna och värdena för varukoderna 0301 samt 1504109100, 1504 109900, 15042010 och 15042090 inte in i människofödan men nog i fiskhandeln. Utifrån tulluppgifterna utreds bl.a. de viktigaste import- och exportländerna samt de viktigaste import- och exportartiklarna. Vid jämförelse mellan import- och exportvärdena för olika år används alltid tal som omräknats till samma års nivå med hjälp av levnadskostnadsindex.

Import- och exportvärden samt -mängder

Importvärdena är CIF-värden och exportvärdena är FOB-värden. CIF-värdet (cost, insurance and freight) betyder inom utrikeshandeln det pris som förutom det egentliga produktpriset också innefattar försäkring och frakt. FOB-värdet är en förkortning av orden free on board, dvs. fritt ombord.

Import- och exportmängderna räknas som produktvikter. Med produktvikt avses fiskpartiets eller fiskproduktens vikt exklusive förpackningsmaterial vid in- eller utförseln. På vedertaget sätt räknas också rom, kräftdjur och blötdjur till fiskprodukterna.

Återutförsel avser varor som återförsålts till utlandet i samma skick och utförande som de haft vid införseln. Under de två senaste åren har återutförselmängderna och -värdena inte längre antecknats separat i statistiken i fråga om utrikeshandeln, utan de ingår i talen för den sammanlagda exporten. Återutförseltalen för fisk och fiskprodukter för 1993 var 4,5 miljoner mk och 153 ton. Motsvarande tal för 1994 var 13,5 miljoner mk och 907 ton.

Returnerade varor innebär att varorna returneras i samma skick som de haft vid in- eller utförseln. Returnerade varor ingår inte i den statistik över utrikeshandeln som anges här. År 1996 utgjorde de returnerade varorna 213 ton och värdet var 2,9 miljoner mk.

Transitohandeln genom Finland ingår inte i de tal som anges i denna statistik.

Internhandeln och systemet Intrastat

Inom Europeiska unionens tullpraxis skedde vid ingången av 1993 en övergång till den inre marknaden. Detta innebar bl.a. att gemenskapsvaror som rör sig inom handeln mellan medlemsländerna inte längre tullklareras, utan de rör sig fritt inom gemenskapen. Tulldeklarationer avges alltså inte längre. Som ersättning för den informationskälla som gått förlorad utvecklades ett helt nytt uppgiftsinsamlingsförfarande, Intrastat. Inom systemet ersätts tulldeklarationen av internhandels Intrastat-statistikdeklaration, genom vilken man hos sådana företag och sammanslutningar som är skyldiga att lämna uppgifter insamlar statistikuppgifter om internhandeln.

Intrastat-systemet har kopplats till mervärdesskattesystemet, och de företagsrelaterade uppgifter om internhandels totalvärde som detta ger används både som kontrolluppgifter och som uppgifter för upprätthållande av ett register över dem som är skyldiga att lämna uppgifter. Mervärdesskatteuppgifterna används också för insamling av totalvärdeuppgifter som gäller internhandeln i fråga om små företag som befriats från skyldigheten att lämna uppgifter.

I Finland täcker den gemenskapsinterna EU-handeln ca 60 % av vår hela externa varuhandel (Terttu

Tallgren, tullstyrelsen, skriftligt meddelande). När medlemskapet i EU inleddes fanns det ca 6 000 importörer och ca 2 000 exportörer som översteg värdetrösklarna.

Skyldighet att lämna uppgifter

I fråga om skyldigheten att lämna uppgifter var den allmänna värdetröskeln inom internhandeln 650 000 mk år 1995, 550 000 mk under 1996 och 1997. I bruk inom importen är dessutom en kortfattad deklaration som avges av de importörer vilkas årsvärde för gemenskapsinterna förvärv översteg 300 000 mk men var mindre än de ovan nämnda värdetrösklarna. Inom handeln med tredje land tulldeklarationen är tillräcklig.

Om skyldigheten att lämna uppgifter försummas kan som mest åläggas en felavgift om 15 000 mk. Detta är emellertid sällsynt, för nästan 100 % av dem som är skyldiga att lämna uppgifter avger den deklaration som behövs.

Jämförbarhet

I Finland använde sig tullstyrelsen från 1960-talet till utgången av 1987 av CCCN-nomenklaturen (Combined Customs Code Nomenclature), dvs. tullsamarbetsrådets nomenklatur. I den ingick något över 5 000 nationella positioner. I CCCN-nomenklaturen ingick på fyrsiffrig nivå 1 000 positioner som var jämförbara mellan olika länder.

Vid ingången av 1988 tog tullstyrelsen i bruk HS-nomenklaturen (The Harmonized Commodity Description and Coding System). Detta försvårade jämförelsen av utrikeshandeln. I HS-nomenklaturen ingick över 6 000 nationella positioner av vilka 5 000 var internationellt jämförbara på sexsiffrig nivå.

Tullen använde HS-klassificeringen fram till 1994. I och med medlemskapet i EU 1995 övergick tullen till KN-nomenklaturen (kombinerade nomenklaturen, på engelska: Combined Nomenclature), som är exaktare än den förra. KN-nomenklaturen med sina 10 000 undernummer baserar sig på HS-klassificeringen. Den för Finland viktigaste förändringen består i att varunomenklaturen utvidgades avsevärt vid övergången till KN-nomenklaturen. KN- och HS-klassificeringarna är jämförbara ända till den sexsiffriga klassificeringsnivån, men det är ännu inte möjligt att utreda importen och exporten av på långt när alla fiskarter. Exempelvis går det inte helt att utreda importen av sill och strömming ens på grundval av KN-nomenklaturen.

Fel

I fråga om den utrikeshandel som små företag vilka inom internhandeln befriats från skyldigheten att lämna uppgifter bedriver uppgörs icke specificerad statistik över importen och exporten utan varukoder. Utgående från den är det tills vidare inte möjligt att utreda import- eller exporthandeln med fisk och fiskprodukter. Därför är de nämnda värdena i någon mån alltför små med tanke på Finlands faktiska utrikeshandel. Den andel av utrikeshandelsvärdet

som de från skyldigheten att lämna uppgifter befriade företagen står för är av storleksordningen en procent av internhandelns sammanlagda värde.

De uppgifter om utrikeshandeln med tredje land i fråga om fisk som står till buds är fortfarande lika fullständiga som före Finlands anslutning till Europeiska unionen, eftersom handeln med tredje land inte känner till någon befrielse från skyldigheten att lämna uppgifter.

Taulukko 1. Kalan ja kalatuotteiden ulkomaankauppa vuonna 1996

Tabell 1. Utrikeshandeln med fisk och fiskprodukter år 1996

	Tuonti		Import		Vienti		Export	
	Määrä		Arvo		Määrä		Arvo	
	Mängd		Värde		Mängd		Värde	
	tuotepainona produktivikt 1 000 kg %		1 000 mk %		tuotepainona produktivikt 1 000 kg %		1 000 mk %	
Ihmisravinto Konsumtion	34 838	26	506 450	75	11 215	94	98 468	98
Rehukala Foderfisk								
Kalajätteet	52 201	42	44 649	7	591	5	571	1
Fiskrester								
Kalajauho	35 454	27	110 268	16	54	1	172	0
Fiskmjöl								
Muut kalatuotteet 1) Övriga fiskprodukter 1)	7 193	5	16 591	2	17	0	930	1
Yhteensä	129 686	100	677 958	100	11 877	100	100 141	100

1) Elävä kala, kalarasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet

1) Levande fisk, fiskfetter och -oljor samt fraktioner av dessa

Taulukko 2.Ihmisravinnoksi tuodut ja viedyt kalatuotteet vuonna 1996

Tabell 2. Som människoföda importerade och exporterade fiskprodukter år 1996

Tuotelaji Produkts lag	Tuonti Import				Vienti Export			
	Määrä Mängd		Arvo Värde		Määrä Mängd		Arvo Värde	
	1 000 kg	%	1 000 mk	%	1 000 kg	%	1 000 mk	%
Tuore tai jäähdytetty kala, ei sisällä kalafileitä tai kalanlihaa Färsk eller kyld fisk, med undantag av fiskfiléer och annat fiskkött	6 030	17	90 840	18	2 566	23	8 872	9
Pakastettu kala, ei sisällä kalafileitä tai kalanlihaa Frost fisk, med undantag av fiskfiléer och annat fiskkött	2 296	7	15 848	3	6 689	60	23 704	24
Tuoreet tai jäähdytetyt kalafileet sekä tuore, jäähdytetty tai pakastettu kalanliha Färska eller kylda fiskfiléer och färskt, kylt eller frost fiskkött	589	2	10 333	2	271	3	4 196	4
Pakastetut kalafileet Frysta fiskfiléer	5 369	15	78 201	15	229	2	5 102	5
Suolattu, kuivattu tai savustettu kala- Saltad, torkad eller rökt fisk	1 457	4	17 031	3	336	3	8 490	9
Kalavalmisteet ja -säilykkeet, myös mätivalmisteet Fiskprodukter och -konserver, inklusive romprodukter	16 020	46	194 911	38	600	5	13 223	14
Äyriäiset ja nilviäiset (elävät, tuoreet, jäähdytetyt, jäädytetyt, kuivatut, suolatut) Kräftdjur och blötdjur (levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade)	627	2	18 172	4	34	0	2 164	2
Äyriäis- ja nilviäisvalmisteet ja -säilykkeet Kräft- och blötdjursprodukter och -konserver	2 299	7	78 362	16	27	0	1 390	1
Muut tuotteet, Övriga produkter 1)	150	0	2 752	1	463	4	31 327	32
Yhteensä - Totalt	34 838	100	506 450	100	11 215	100	98 468	100

1) Tuore, jäähdytetty, jäädytetty, kuivattu, savustettu, suolattu kalanmaksa, maiti ja maiti sekä ihmisravinnoksi kelpaava kalajauho, kalanmaksaöljyt ja niiden jakeet

1) Färsk, kyld, frost, torkad, rökt och saltad fisklever, rom och mjölke samt till människoföda tjäniligt fiskmjöl, fiskleveroljor och fraktioner av dessa

Taulukko 3. Tärkeimpiin tuoteryhmiin kuuluvien kalojen ja kalatuotteiden tuontiarvot ja tuontimäärät sekä tärkeimmät tuontimaat ja tuontiarvot vuonna 1996.

Tabell 3. De viktigaste importerade grupperna av fisk och fiskprodukter samt de viktigaste importländerna och importvärdena för år 1996.

Tuotelaji, CN-nimike Produktart, CN-kod	Määrä, Mängd 1000 kg	Tuontiarvo Importvärde milj. mk	Tärkeimmät tuontimaat Viktigaste importland	Määrä, Mängd 1000 kg	Tuontiarvo Importvärde milj. mk
Kalajauho Fiskmjöl 23012000	35454	110,3	Islanti, Island Tanska, Danmark Norja, Norge	15 236 10 026 10 183	46,4 32,0 31,9
Tuore merilohi Färsk havslax 03021200	4 108	77,1	Norja, Norge Ruotsi, Sverige	3 728 363	69,7 7,0
Katkarapusäilykkeet Räkkonserver 16052010, 16052091, 16052099	2 041	72,5	Norja, Norge Tanska, Danmark Ruotsi, Sverige	1 859 107 42	65,5 2,7 2,3
Pakasteseifileet Frysta sejfiléer 03042031	4 240	58,6	Norja, Norge Färsaaret, Färöarna Tanska, Danmark	3 330 883 27	45,7 12,3 0,6
Tonnikalasäilykkeet Tonfiskkonserver 16041412, 16041414, 16041416, 16041418	3 977	48,8	Thaimaa, Thailand Filippiinit, Filippinerna Kolumbia, Kolumbien	2 605 795 463	31,6 9,1 6,3
Silli- ja silakkasäilykkeet Sill- och strömmingskonserver 16041210, 16041291, 16041299	4 504	47,3	Ruotsi, Sverige Islanti, Island	3 579 778	38,1 6,9
Kalajätteet Fiskavfall 05119110	52 201	44,6	Norja, Norge Tanska, Danmark Ruotsi, Sverige	35 012 4 686 3123	28,4 4,4 3,4
Muut kalavalmisteet ja säilykkeet Övrig fisk, beredd eller konserverad 16042090	2 959	33,6	Norja, Norge Saksa, Tyskland Viro, Estland	1 163 1 249 247	15,6 11,8 1,2
Muut tonnikalasta ja boniitista tehdyt säilykkeet 16042070	2 009	17,5	Thaimaa, Thailand	1 963	16,8
Sardiinit, Sardinier 16041311, 16041319 16041390	809	14,0	Ruotsi, Sverige Thaimaa, Thailand	403 124	9,8 1,2
Kalarasvat ja -öljyt 15042090	7 175	13,9	Tanska, Danmark	6 346	11,8
Muut lohikalat 03032900	1 137	10,9	Kanada (siikaa)	1 062	10,2

Taulukko 4. Tärkeimmät tuontimaat, tuontiarvot ja tuontimäärät vuonna 1996 kalan ja kalatuotteiden ulkomaankaupassa.

Tabell 4. De viktigaste importländerna, importvärdena och importmängderna år 1996 i utrikeshandeln med fisk.

Tuontimaa Importland	Tuontiarvo Importvärde 1 000 mk	Tuontimäärä Importmängd 1 000 kg
1. Norja, Norge	291 738	58 886
2. Ruotsi, Sverige	99 376	11 674
3. Tanska, Danmark	75 657	22 428
4. Islanti, Island	63 378	17 089
5. Thaimaa, Thailand	50 740	4 761
6. Saksa, Tyskland	19 867	1 745
7. Färsaaret, Färöarna	13 624	2 347
8. Alankomaat, Nederländerna	12 383	8 201
9. Kanada	11 679	1 139
10. Filippiinit, Filippinerna	9 286	812

Taulukko 5. Tärkeimmät vientimaat, vientiarvot ja vientimäärät vuonna 1996 kalan ja kalatuotteiden ulkomaankaupassa.

Tabell 5. De viktigaste exportländerna, exportvärdena och exportmängderna år 1996 i utrikeshandeln med fisk.

Vientimaa Exportland	Vientiarvo Exportvärde 1 000 mk	Vientimäärä Exportmängd 1 000 kg
1. Japani, Japan	41 774	1 080
2. Venäjä, Ryssland	36 568	9 320
3. Ruotsi, Sverige	6 228	653
4. Viro, Estland	4 368	488
5. Tanska, Danmark	2 136	133
6. Yhdysvallat, Förenta Staterna	1 146	52

SVT	<i>Suomen Virallinen Tilasto</i>	<i>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos</i>
	<i>Finlands Officiella Statistik</i>	<i>PL 6, 00721 Helsinki</i>
	<i>Official Statistics of Finland</i>	<i>Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet</i>
		<i>PB 6, 00721 Helsinki</i>
		<i>Finnish Game and Fisheries Research Institute</i>
		<i>P.O. Box 6, FIN-00721 Helsinki, Finland</i>

Kalan ulkomaankauppa vuonna 1996

Ihmisravinnoksi tuotu ja viety kala, tuodut ja viedyt kalatuotteet tuotelajeittain sekä rehukalan tuonti ja vienti.

Utrikeshandeln med fisk år 1996

Importerad och exporterad fisk avsedd som människoföda, importerade och exporterade fiskprodukter enligt produktslag samt import och export av foderfisk.

Imports and Exports of Fish in 1996

Tiedustelut
Förfrågningar
Inquiries

Aune Vihervuori
0205 751 245 (international +358-205 751 245)
aune.vihervuori@rktl.fi

Julkaisun tietoja lainattaessa mainittava lähteeksi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.
Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet bör nämnas vid referering av denna publikation.

Julkaisujen myynti

Julkaisujen myynti / 3B
00022 Tilastokeskus
Puh. (09) 1734 2011
Fax (09) 1734 2474

Försäljning

Publikationsförsäljning / 3B
Statistikcentralen
Tel. (09) 1734 2011
Fax (09) 1734 2474

Hinta – Pris:

50 mk

ISSN 0784-8455 Ympäristö

ISSN 1455-0989